

GARAZINĀTNE KĀ SAGATAVOTĀJA JAUNAI ĒTERISKAI REDZEI

Heidelberga, 1910. gada 27. janvāris

Mēs ļoti lēni virzītos uz priekšu sava atzara dzīvē, ja laiku pa laikam nerunātu arī par intīmākiem cilvēces garīgās dzīves procesiem. Mums savos atzaros jāsapatavojas augstu garīgu patiesību aptveršanai, un mēs nedrīkstam uztvert šo sagatavošanos vienkārši kā teoriju, kā apgūstāmās idejas; tas, ko mēs saucam par sagatavošanos augstāko patiesību uztverei, drīzāk attiecas uz mūsu centieniem sasniegt īpašu dvēseles jūtu un sajūtu kvalitāti. Pateicoties tam, ka mēs sanākam kopā ik nedēļu, mūsu dvēselei vajadzētu kļūt jutīgākai attiecībā uz tām garazinātnes daļām, kuras sniedzas dziļāk vai, mēs varam arī teikt, kuras sniedzas augstāk par vispārīgām patiesībām, kuras mēs jau varam sludināt plašākai publikai ekzotēriskos priekšlasījumos, proti, kuras attiecas uz konkrētiem dzīves faktiem.

Tādēļ īpaši šī vakara uzdevums ir noteiktā mērā veicināt mūsu dvēseles sagatavošanu minētajā ziņā, proti, padziļināt mūsu jūtu dzīvi.

Šodien mūsu dvēseles priekšā jāparādās noteiktām lietām, kuras mēs katrā ziņā iemācīsimies saprast ļoti lēni un pakāpeniski, bet kuras mēs varam sajust un nojaust, ja, strādājot savos atzaros, sasniegsim tam nepieciešamo briedumu. Gribētos ticēt, ka šādas patiesības tiks uztvertas ar atbilstošu smalkjutību, ka tās tiks aplūkotas kā mūsu dvēseles dārgums, nevis kā kaut kas tāds, ko var tā vienkārši piedāvāt nesagatavotai publikai. No pazīstamā mēs pamazām nonāksim pie nepazīstamā.

Ir viens jautājums, kas rodas tiem, kas iepazīstas ar antroposofiskā uzskata pašiem pamatiem. Tas ir jautājums, vai ir kāda jēga, kāds mērķis tam, ka cilvēka dvēsele parādās šeit uz Zemes viena otrai sekojošajās inkarnācijās jeb iemiesojumos. Var atzīt abstrakto patiesību par atkārtotiem iemiesojumiem, taču principā no šādām abstraktām patiesībām dzīvē ir maz labuma. Patiesības iegūst savu nozīmi dzīvē tikai tad, kad tās var tikt pārkausētas mūsu dvēselē jūtu siltumā, iekšējā gaismā, kad tās ved mūs uz priekšu pa dzīves taku. Tādēļ abstrakta patiesība par atkaliemiesošanos kļūs mums nozīmīga tikai tad, kad mēs uzzināsim ko precīzāku, intīmāku par vienu otrai sekojošām cilvēka inkarnācijām. Tas būs viens no jautājumiem, kuri mūs šodien nodarbinās.

Otrs jautājums ir šāds: kāda nozīme ir tam, ka mēs tieši pašreizējā inkarnācijā esam spējīgi uzņemt antroposofiju savā dvēselē, saistīt antroposofiskās patiesības ar savu iekšējo dzīvi?

Mēs redzēsim, ka šodien abi šie jautājumi harmoniski saplūdis kopā.

Jūs jau bieži esat dzirdējuši, ka divas inkarnācijas seko viena otrai nevis kā pagādās, bet gan cilvēks, aizgājis caur nāvi no vienas Zemes dzīves, tikai tad atgriežas jaunā Zemes dzīvē, kad viņam šajā jaunajā Zemes dzīvē ir iespēja iepazīt uz mūsu Zemes kaut ko jaunu, savienot savu dvēseli ar kaut ko radikāli jaunu. To katrā ziņā var pareizi saprast tikai tas, kurš, aplūkojot mūsu Zemes attīstību, ņem vērā ne tikai kādus divus simtus vai divus tūkstošus gadu, bet gan pievēršas visai Zemes attīstībai kopumā. Jau attiecībā uz ārējiem fiziskiem apstākļiem, ja arī mēs aprobežosimies ar ārējiem ziņu avotiem, mēs varam atzīt, ka Zemes vaigs pamatīgi izmainās relatīvi īsos laika posmos.

Palasiet, kā ir izskatījusies šī te vieta, kur mēs pašlaik atrodamies, ap to laiku, kad Kristus ir staigājis pa Zemi, un jūs redzēsiet, ka visa šī reģiona izskats ir stipri pārmainījies samērā nedaudzu gadsimtu laikā. Un tad pajautājiēt sev, kā šo nedaudzo gadsimtu gaitā varētu būt pārmainījušās morālās un citas ar kultūru saistītas attiecības. Pamēģiniet reiz iztēloties, ko, piemēram, ir mācījis bērns laikā ap mūsu ēras sākumu un ko viņš mācās šodien. Skaidri iztēlojieties sev to visu un tad atcerieties, ka ar antroposofiskās mācības palīdzību mēs varam atskatīties sensenā pagātnē, kad Zemes vaigs ir izskatījies vēl pavisam citādi, kad vēl lielākoties nav bijis to kontinentu, kas ir šodien, taču tai vietā, kur šodien atrodas Atlantijas okeāns, bija kāds vareni izpleties kontinents. Un padomājiēt par to, kam visam ir bijis jānotiek ilgu, ilgu laika posmu gaitā, lai izveidotu Zemes vaigu tādu, kāds tas ir šodien. Kad jūs to visu iztēlosities, jums būs jāatzīst, ka dvēselei pastāv iespēja pārdzīvot arvien ko jaunu, uzņemt sevī arvien jaunus mūsu Zemes esamības augļus un savienot šos augļus ar savu dzīvi, lai tad, izejot garīgo dzīves posmu starp nāvi un

jaunu piedzimšanu un sagaidot, kad apstākļi būs pārmainījušies tādā mērā, ka atkal ir vērts nāk uz mūsu Zemi, patiešām atkal iemiesotos.

Tas, kas atkal un atkal nes cilvēku lejā jaunajā iemiesojumā, nav vis vienkārši aiz parādībām darbojošos būtņu un spēku patvaļīga spēle, bet gan ir tā, ka katrs iemiesojums pievieno kādu jaunu detaļu Dievu plānam, kas ietver sevī visu cilvēka dzīvi. Tikai šādi aplūkojot dzīvi, likums par atkārtotajām Zemes dzīvēm iegūst savu īsto jēgu. Bet tad mums sev arī jāpaujā: vai tādā gadījumā mēs nevaram kaut ko nokavēt? Vai kaut kas nav atkarīgs no tā, vai mēs pareizi izmantojam ikvienu no savām inkarnācijām? Ja nākamā dzīve varētu noritēt vienkārši kā pašreizējās dzīves atkārtojums, tad viens otrs varētu teikt: man nekur nav jāsteidzas, es taču dzīvošu vēl daudzas reizes.

Turpretī, nopietni aplūkojot svarīgus notikumus savā dzīvē, cilvēks var nonākt pie atziņas, ka iespaidus, ko Zemes dzīve mums var sagādāt kādā noteiktā laika posmā, nevar pārdzīvot citā laikā; un tas rosinās viņā pienākuma un atbildības izjūtu par to, lai atbilstoši pareizā veidā izmantotu katru inkarnāciju, katru iemiesošanos. Un mēs vēl precīzāk sapratīsim, ka šie iemiesojumi var tikt izmantoti, ja, balstoties uz garazinātisko pētījumu rezultātiem, nedaudz atskatīsimies pagātnē. Es tagad vispirms runāšu par mums daļēji pazīstamiem faktiem, bet tad man būs jāpaplašina stāstījums ar materiālu, kas lielākajai daļai klātesošo būs vēl nezināms. Kas jums ir zināms, ir tas, ka mūsu pašu dvēselēm agrākajos iemiesojumos piemita pavisam citas spējas. Tās spējas, ar kurām dzīvo un darbojas mūsdienu cilvēce, ne vienmēr bija cilvēku rīcībā. Ja mēs sev jautāsim, kas raksturīgs mūsdienu cilvēka dvēseles darbībai, tad mums būs jāsecina, ka tai raksturīgs tas, ka cilvēks ar savām maņām var precīzi uztvert ārējās pasaules fenomenus, ka viņam piemīt pašapziņošs prāts, pašapziņāta spriešanas spēja, ko viņš izmanto, gan uztverot maņu iespaidus, gan tos visvisādi kombinējot, lai, tādējādi izzinot pasauli, radītu sev tās tēlu. Tad mēs zinām, ka, attīstot savu dvēseli arvien vairāk un vairāk ar manā grāmatā "Kā iegūst atziņas par augstākām pasaulēm" aprakstītajām metodēm, cilvēks var sākt apzināties ap sevi bez jutekliskas vēl kādu citu vidi. Mēs zinām, ka pastāv atvērta garīgā acs, ka ir iespējams uzmodināt sevī augstākas, pārjutekliskas spējas, kas mūsdienu cilvēkam ikdienas dzīvē gul; mēs zinām, ka ir bijis laiks, kad garīgā pasaule bija uztverama visiem cilvēkiem, bet mēs zinām arī to, ka reiz pienāks laiks, kad garīgā pasaule atkal varēs ieplūst mūsu dvēselēs, tāpat kā gaisma un krāsas pēc operācijas var ieplūst no dzimšanas akla cilvēka acīs. Agrāk tas nebija iespējams. Apkārtējā pasaule pastāvēja, bet viņam nebija atvērti orgāni, ar kuriem to varētu uztvert.

Šodien cilvēki var raudzīties garīgajā pasaulē tikai patoloģiskas attīstības gadījumos. Normālais mūsdienu cilvēka apziņas stāvoklis ir tāds, ka viņš ar ārējām maņām uztver pasaulē esošas lietas un kombinē savus iespaidus, lietojot ar fiziskām smadzenēm saistīto prātu.

Taču cilvēce ne vienmēr ir bijusi tāda, kāda tā ir pašlaik. Atveroties gaišredzībai, mēs varam atskatīties uz seniem cilvēces attīstības laikiem un "dokumentā", ko mēs saucam par Akašas hroniku, "izlasīt", ka tad normālā kārtā cilvēkiem piemita pavisam citas dvēseles spējas. Senajos laikos visiem cilvēkiem piemita sava veida gaišredzība. Nevis tāda, kādu cilvēks var iegūt šodien ar aprakstītām metodēm, bet gan cita veida, proti, tāda, par kuru jāsaprot, ka tā bija krēslaina, trula, sapņiem līdzīga gaišredzība. Tā izpaudās īpaši noteiktās anomālās situācijās. Tikai toreiz tā radās pilnīgi pati no sevis, to nevajadzēja kaut kā īpaši izstrādāt. Pastāvīga gaišredzība visiem cilvēkiem piemita ļoti senā pagātnē, bet noteikta veida gaišredzība ir vērojama cilvēcē vienmēr, proti, noteiktos stāvokļos starp miegu un nomodu. Šī gaišredzība izpaužas jo spēcīgāk, jo senākā pagātnē mēs atskatāmies. Jūs atceraties, ka, atskatoties uz dažādām kultūrām, mēs varam iziet cauri dažādiem cilvēces veidošanās periodiem. Pašlaik mēs dzīvojam kultūras posmā, pirms kura ir bijis cits, kuru mēs saucam par grieķu latīņu kultūru. Pirms tam ir bijis vēl viens cits periods, kuru mēs saucam pēc toreiz vadošajām tautām par ēģiptiešu, haldeju, babiloniešu un asīriešu periodu. Pirms tā ir bijis vēl cits, kuru mēs apzīmējam kā senpersiešu, un vēl agrāk mēs nonākam pie tāda, ko mēs saucam par senindiešu kultūras periodu. Tā bija kultūra, uz kuru var atskatīties tikai ar gaišredzīgām acīm, jo tā kultūra, kurai pieder Vēdas, ir radusies daudz vēlākos laikos kā tās augstās gudrības atbalss, kuru sākotnējā senindiešu kultūrā pasaulei dāvinājuši septiņi svētie riši. Un, atgriežoties vēl senākā pagātnē, mēs atrodam lielo atlantisko katastrofu, kas varenas ūdens un gaisa ietekmes dēļ tā izmainīja Zemes vaigu, ka Atlantīdas kontinents pamazām pazuda un tā vietā parādījās tas, kas šodien ir – vienā pusē Āfrika un Eiropa, otrā pusē Amerika.

Mēs varētu atgriezties vēl tālākā pagātnē un tad Akaša hronikas dokumenti parādītu mums, ka cilvēkiem,

kuri apdzīvoja senās Atlantīdas kontinentu, piemita vēl pavisam citas dvēseles spējas – dvēseles spējas, kuras mūsdienu cilvēkam liksies neticamas, jo tās ir pārāk tālu no visa tā, ko zina mūsdienu cilvēks.

Visos šajos periodos mūsu dvēseles jau pastāvēja, taču tām piemita arvien citas spējas. Un ja mēs varētu atgriezties pagātnē, mēs konstatētu, ka mūsu dvēseles toreiz bija apdāvinātas ar augstas pakāpes gaišredzīgu jutīgumu, it sevišķi noteiktos stāvokļos starp miegu un nomodu tās bija garīgās pasaules liecinieces, tās varēja ieskatīties garīgajā pasaulē. Ja jūs varētu atgriezties atpakaļ, jūs uzzinātu, kā jūs paši redzējāt garīgo pasauli faktus un būtnes. Toreiz cilvēku dvēseles nejuta kārdinājumu noliegt garīgo pasauli. Faktiski tām pat nebija tādas iespējas, jo cilvēki to skaidri redzēja. Viņi atstāja to tikai uz dažām stundām dienā, lai nolaiestos fiziskajā pasaulē. Ārējās fiziskās pasaules priekšmeti viņiem vēl nebija redzami tik skaidri, kā vēlākajos laikos. Tādēļ, kad cilvēki nonāca šajā starpstāvoklī starp miegu un nomodu, viņiem apkārt bija pasaule, ko viņi izjuta kā garīgu un kas sniedza viņiem pārliecību, ka no šīs pasaules ceļas cilvēks. Viņš ir nolaidies no tās, lai fiziskajā pasaulē sev kaut ko iegūtu, ko nebūtu varējis iegūt, dzīvojot tikai garīgajā pasaulē. Ko tad viņš varēja sev iegūt šajā ārējā pasaulē, kā viņam nebūtu garīgajā pasaulē? Garīgajā pasaulē nebija iespējams atrast pašapziņu, tur cilvēkam nebija iespējams teikt par sevi Es. Tieši svarīgākajos savas dzīves brīžos cilvēks bija, tā teikt, ārpus sevis, it kā pazeminātas apziņas stāvoklī, kad viņš nemaz īsti neapzinājās sevi kā patstāvīgu individualitāti. Viņš bija nodevies garīgajai pasaulei. Tikai šeit, fiziskajā pasaulē cilvēks varēja iemācīties sajust sevi kā Es; pareizu pašapziņu viņš varēja iegūt tikai šeit. Un ar šo pašapziņu ir nešķirami saistīts tas, ko mēs saucam par spriešanas spēju, par mūsu pašreizējo domāšanu un mūsu uztveres spēju. Tātad cilvēkam bija jāatdod sava agrākā saistība ar garīgo pasauli, sava krēslainā gaišredzība, lai varētu gūt iespēju atšķirt sevi kā Es no apkārtnes un tādējādi vispār nonākt pie Es, pie pašapziņas.

Nākotnē cilvēks atkal iekaros sev šo spēju, proti, spēju gaišredzīgi ieskatīties garīgajā pasaulē, bet tā nāks klāt viņa pašapziņai. Vārti garīgajā pasaulē tika it kā aizvērti cilvēka priekšā, lai viņš varētu kļūt par sevi apziņošos garīgu būtni ar savu iekšējo pasauli, lai viņš varētu pacelties līdz pašapziņai un tad atkal ieiet garīgajā pasaulē, bet jau kā patstāvīga būtne.

Tātad bija sensenīe laiki, kad cilvēks raudzījās, tā teikt, savā apkārtnē, kura bija pavisam citādāka nekā šodien. Ja mēs šodien lūkojamies savā fiziskajā apkārtnē, ko mēs tur redzam? Mēs tur redzam minerālu, augu un dzīvnieku pasauli un mūsu fiziski jutekliskos laikabiedrus. Tas ir tas, kas mūs apņem un kam mēs piederam kā pasaulei, kas starp dzimšanu un nāvi ir pieejama mūsu uztverei.

Tajā pasaulē, no kuras ceļas šī pēdējā un kas atrodas aiz šīs, mēs varam nokļūt tikai pateicoties gaišredzības dāvanai, kas, kā jau tika teikts, nepieder pie normālām mūsdienu cilvēka spējām, bet tajos senajos laikos noteiktā stāvoklī bija visu cilvēku rīcībā. Tad viņi dzīvoja garīgajā pasaulē, uztvēra tajā tās garīgās būtnes un tos garīgos faktus, par kuriem mēs šodien varam uzzināt no garazinātnes. Tie pastāv, tos nevar uzskatīt par neesošiem tikai tādēļ, ka tie nav pieejami normālai mūsdienu uztverei; tie pastāv tāpat, kā gaisma un krāsas pastāv ap aklu cilvēku, lai arī viņš tās nevar uztvert. Šīs garīgās būtnes tajā laikā bija cilvēku biedri, un cilvēks varēja sev teikt: es piederu garīgai pasaulei; kā garīgi dvēseliska būtne es piederu pasaulei, kurā atrodas citas garīgas būtnes tāpat, kā manis paša garīgi dvēseliska daļa. Šajā sensenajā pagātnē cilvēks bija garīgi dvēselisko būtnu biedrs.

Ar gaišredzību apveltītie cilvēki visos laikos ir varējuši atšķirt un arī šodien atšķir dažādas apziņas pakāpes, kurām cilvēce ir izgājusi cauri savas attīstības gaitā. Vispirms viņi atšķir to pakāpi, kad cilvēks vēl pilnīgi piederēja šai garīgajai pasaulei, kad viņš savā apziņā faktiski vēl nebija īsti nolaidies jutekliskajā pasaulē, bet gan jutās viscaur piederīgs šai garīgajai pasaulei tā, ka visus savus spēkus viņš smēlās no garīgās pasaules. Garīgā izziņa atšķir šo pakāpi no nākamās, kurā šis spēks arvien vairāk izzuda un arvien vairāk attīstījās spēja uztvert asi konturētus ār pasaules priekšmetus, pārstrādāt savus iespaidus ar loģisko domāšanu un spriešanas spēju, vienlaicīgi izveidojot Es-apziņu jeb pašapziņu.

Austrumu filosofijā, kas vēl varēja ieskatīties šajās attiecībās, jo tajā vēl bija saglabājušās seno svēto riši mācības atskaņas, var atrast apzīmējumus šiem dažādajiem cilvēces attīstības periodiem. Vissenākajiem laikiem, kad cilvēce vēl bija gaišredzīga, kad šī pasaules gaišredzība sniedzās līdz pat augstākajiem garīgās pasaules reģioniem, līdz pat tām būtnēm, kuras mums jāiedomājas kā visaugstākās no visām saistītajām ar mūsu pasauli, lietoja apzīmējumu Krita juga, kas vēlāk tika nosaukts par "zelta laikmetu". Tad nāca citi laiki, kad cilvēki vairs neredzēja garīgo pasauli tik skaidri, kad garīgās pasaules iedarbība uz cilvēku vairs nebija tik ļoti dzīva. Šis laiks tika nosaukts par Treta jugu, vēlāk – par "sudraba laikmetu". Dzīvojot starp

dzimšanu un nāvi, tā laikmeta cilvēki guva pārlicību par garīgās pasaules realitāti citā veidā. Lai gan viņu tiešie garīgas pasaules pārdzīvojumi bija visai neskaidri, toties viņi atcerējās laiku pirms savas dzimšanas, kad viņi dzīvoja kopā ar garīgajām būtnēm. Tātad tas bija laiks, kad cilvēks vēl arvien bija pārliecināts par garīgās pasaules eksistenci, tāpat kā viņš šodien, kļuvis vecs, ir pārliecināts, ka viņam bijusi jaunība. Tie, kuri zināja šīs lietas, apzīmēja šo laikmetu kā Treta jugu, bet vēlāk sāka lietot ne visai saprotamu nosaukumu "sudraba laikmets". Tomēr visiem šiem vecajiem apzīmējumiem ir sava dziļa jēga, un mūsdienu zinātnes centieni izskaidrot šos apzīmējumus ir visai bērnišķīgi, jo tai nav ne mazākās jausmas par to realitāti, no kuras tie ir radušies.

Šim "sudraba laikmetam" seko laikmets, kurā gan vēl pastāvēja skaidras zināšanas, savā ziņā īstas zināšanas par garīgo pasauli, taču cilvēks pa to laiku jau bija tik tālu nolaidies fiziski jutekliskajā pasaulē, ka attiecībā uz savu pārlicību viņš jau varēja izvēlēties starp abām pasaulēm. Senā gaisredzība šajā trešajā, proti, "vara laikmetā", Dvapara jugs laikmetā, kļuva arvien vājāka, un tomēr tā vēl pastāvēja līdz noteiktai pakāpei, un cilvēks varēja balstīties iekšējā pārlicībā vairāk vai mazāk saistīties ar garīgo pasauli. Šajā laikmetā viņš vēl zināja, ka šī garīgā pasaule kādreiz viņam bija reāls pārdzīvojums.

Tad pamazām tuvojās laikmets, kuru mēs, lietojot no Austrumu valodas aizgūtu vārdu, saucam par Kali jugu – "tumšo laikmetu". Tas ir laikmets, kurā vārti garīgajā pasaulē pakāpeniski pilnīgi aizvērās cilvēka dvēseles priekšā. Un tā kā cilvēki arvien vairāk varēja uztvert tikai fiziski juteklisko pasauli, viņiem arī radās iespēja izstrādāt šajā pasaulē savu pašizjūtu, savu Es izjūtu, savu Es apziņu. Šis laikmets sākās samērā vēlu, proti, 3100 gadu pirms mūsu laika skaitīšanas sākuma, un turpinājās līdz pat mūsu laikam.

Mēs aplūkojam to šodien, lai saprastu visu šo laikmetu specifiku un līdz ar to apzinātos mūsu pašreizējās inkarnācijas svarīgākos uzdevumus.

Izsekojot Krita jugu līdz pašam tās sākumam, mēs atgriezīsimies atlantiskajā laikā. Turpretim Treta jugs iekrīt svēto riši laikā, t.i., Indijas, bet daļēji arī senās Persijas kultūras laikā. Savukārt Dvapara jugs sakrīt ar vēlākajiem kultūras periodiem, ar haldeju, babiloniešu, asīriešu un ēģiptiešu laikiem. Tad arvien vēl pastāvēja noteikta krēslainās gaisredzības pakāpe. Un laika brīdis, kad pamazām un pakāpeniski arvien pamatīgāk un pamatīgāk sāk aizvērties garīgās pasaules vārti, ierobežojot cilvēku, tā teikt, ar fiziskā plāna uztveri, iekrīt 3101. gadā pirms mūsu ēras, t.i., pirms Kristus Jēzus ir staigājis pa Zemi. Tātad mēs redzam, ka vairāk kā 3000 gadu pirms Kristus notikuma sākas laikmets, kura gaitā mēs pamazām esam izveidojušies tādi, kādi mēs esam šodien. Zinot, ka šajā laikmetā iekrīt visas Zemes evolūcijas svarīgākais veikums, proti, Kristus veikums, mēs varam novērtēt visu tā nozīmi. Kādi tad bija cilvēki tajā laikmetā, Kali jugā, kad Kristus nonāca uz Zemes? Jau kopš 3000 gadiem viņu uztveres spējas bija ierobežotas ar fiziskās pasaules uztveri, kas ļāva viņiem starp dzimšanu un nāvi uzņemt sevī tikai to, ko viņiem piedāvāja fiziskā pasaule. Ja šī attīstība turpinātos tādā pat garā, tad, lai arī cilvēka Es apziņa būtu kļuvusi arvien spēcīgāka, taču tā attīstītos tikai egoistiskā ziņā. Cilvēks kļūtu par būtni, kas, no vienas puses, pastāvīgi kārotu pēc kaut kādas baudas, bet no otras puses, kļūtu par ledaini aukstu, paša Es'ā ieslodzītu būtni. Ja nenotiktu nekas cits, viņš būtu pilnīgi zaudējis apziņu par to, ka pastāv kāda garīga pasaule. Un kas tad ir noticis? Visa tā nozīme, kas toreiz ir noticis, var uzaust mūsu dvēselē, ja mēs reiz sapratīsim, ka Zemes attīstības procesā ietilpst pārejas laiki. Daži ļaudis, kuri vienkārši prāto, kuri nodarbojas ar abstrakto filosofiju vai vēl kādu citu ideoloģiju, bieži vien jebkuru laikmetu sauc par pārejas laikmetu, un, cik vien mēs varam atskatīties laikā kopš grāmatu drukas izgudrošanas, kurā tik daudz kas ir nodrukāts, par gandrīz katru laika posmu mēs varam lasīt, ka tas esot pārejas laikmets. Tas, kurš stāv uz garazinātnes pamata, nebūs tik izšķērdīgs ar šo vārdu, jo īstie pārejas laiki ir laiki, kuros patiešām notiek kaut kas būtiskāks, izšķirošāks nekā pārējos laikmetos.

Zinātnē ir zināms teiciens, kas tiek uzskatīts par kaut ko pašu par sevi saprotamu, lai gan antroposofiem būtu jāiemācās saskatīt tajā bezjēdzību. Šis teiciens ir: "Daba neveic nekādus lēcienus." Tas skan visai lietīši, un tomēr tā ir bezjēdzība, jo daba to vien dara kā veic lēcienus. Izsekojiet, kā attīstās jebkurš augs, un jūs redzēsiet, kā katru reizi, kad attīstības gaitā ienāk kaut kas jauns, tas notiek ar lēcieniem; jūs redzēsiet, kā augs no regulāras lapu veidošanas ar lēcieniem pāriet pie zieda veidošanas, no ziedlapiņas pie putekšņlapas un tā tālāk. Daba to vien dara kā taisa lēcienus, un visa esamība veic lēcienus. Tas jau arī ir tas būtiskākais attīstībā, ka arvien notiek krīzes un lēcieni, un teiciens "Daba neveic nekādus lēcienus" ir visšausmīgākā cilvēciskās domāšanas kūtruma auglis, jo daba patiešām veic daudz lēcienus.

It sevišķi garīgā dzīve norisinās lēcienveidīgi. Garīgās attīstības gaitā ik pa laikam notiek lieli, svarīgi lēcieni.

Tad dzīve atkal rit mierīgā gaitā, tad atkal notiek svarīgi garīgi lēcieni. Viens šāds varens lēcieni cilvēces dzīvē ir noticis tieši laikā, kad Kristus staigāja pa Zemi, un ne tikai tiem cilvēkiem, kas toreiz atradās Kristus tuvumā. Šajā ziņā mēs drīkstam saukt laikmetu, kurā Kristus dzīvoja un mācīja Palestīnā, par pārejas laikmetu. Nesakiet, ka šādu lēcieni, šādu pāreju vajadzētu pamanīt visiem cilvēkiem. Visbūtiskākais, kas notiek kādā laikā, var būt pilnīgi apslēpts laikabiedru acīm, tas var paiet viņiem pilnīgi garām. Mēs taču zinām, ka reiz šāds notikums ir aizgājis garām miljoniem un miljoniem cilvēku, neatstājis viņos no tā ne mazākās pēdas. Mēs taču zinām, ka Tacits, nozīmīgais romiešu rakstnieks, kādā savā darbā raksta par kristiešiem kā par kādu slepenu sektu; mēs zinām, piemēram, ka gandrīz pēc simts gadiem kopš kristietība bija izplatījusies Eiropas dienvidu reģionos, Romā par to tika stāstītas visai dīvainas lietas. Ap šo laiku Romas sabiedrībā bija aprindas, kurās par kristietību nebija zināms nekas, izņemot to, ka pastāvēt kāda kaitīga sekta, ka attāļajā nostūrī esot kāda sekta, kuras vadonis esot kāds Jēzus un ka viņš kūdot cilvēkus uz visvisādiem nedarbiem. Tas ir stāsts, kas klīda pa Romu tad, kad kristietība pastāvēja jau simts gadus. Tā lielam cilvēku skaitam nemanāmi ir pagājis garām ne tikai tā laika, bet gan visas cilvēces attīstības vissvarīgākais notikums. Mums jāspēj iedomāties, ka patiesi, cilvēkiem nemanot, bet nu nemaz nemanot, var notikt svarīgākais, būtiskākais. Tādēļ, ja cilvēki saka: "Mēs dzīvojam laikā, kad nenotiek nekas būtisks, nekas svarīgs", – tad tas nebūt nav pierādījums tam, ka šiem cilvēkiem patiešām ir taisnība.

Faktiski šodien mēs atkal dzīvojam pārejas laikmetā, kurā norisinās vissvarīgākie garīgie notikumi, par kuriem daudzi mūsu laikabiedri nekā nezina, bet kuri tomēr notiek. Tātad, no vienas puses, mums jābūt skaidrībai par to, ka mēs patiešām varam runāt par pārejas laiku, bet no otras puses, ka mēs tomēr nedrīkstam būt pārāk izšķērdīgi ar šo vārdu. Kas tad bija tas būtiskākais tajā pārejas laikā, kurā parādījās Kristus? Šī pārejas laika visbūtiskākā iezīme visai cilvēcei kopumā izpaužas kādos nozīmīgos vārdos, kas mums pareizi jāsaprot. Tā izpaužas Jāņa Kristītāja sludinātajos vārdos, kurus vēlāk ir teicis arī Kristus, un tie skan šādi: "Mainiet savu dvēseles konstitūciju. Debesu valstības ir pienākušas jums tuvu." Šajos vārdos slēpjas vesela pasaule, tieši tā pasaule, kas ir intīmi saistīta ar to svarīgāko, kas toreiz norisinājās attiecībā uz visu cilvēces attīstību. Sekojot dabiskai attīstībai Kali jugas gaitā, cilvēki pamazām bija nonākuši tik tālu, ka bija sasnieguši spriešanas spēju un Es apziņu, bet tai pat laikā kļuvuši nespējīgi ar šīs Es apziņas starpniecību, ar pašu spēku atgūt saikni ar garīgo pasauli. Kristītājs teica: tagad ir pienācis laiks, kad jūs Es'am ir jāaudzina sevi tādējādi, lai tas varētu dvēseliski sasniegt pats sevi, lai tas varētu dvēseliski sasniegt tādu dziļumu, lai atrastu pašam sevi pieeju Debesu valstībām, jo šodien cilvēks vairs nevar pacelties garīgajā pasaulē būdams ārpus sevis, proti, atavistiskās gaišredzības stāvoklī. Debesu valstībām vajadzēja nolaisties līdz pat fiziskajai pasaulei. Tām vajadzēja atklāties tādējādi, lai Es varētu tās atpazīt ar savu parasto pašapziņu, ar parastās pašapziņas patiesības maņu jeb sajūtu. Mainiet savu izpratni, mainiet savu dvēseles konstitūciju tādējādi, lai jūs varētu ticēt, ka jūs dvēseles dzīve var pati ar sava Es spēku tā sasilt, lai, vērojot visu, kas norisinās jums apkārt, jūs saprastu: garīgā pasaule patiesi pastāv! Jums jāamācās savā Es, ar savu Es aptvert garīgās pasaules. Tās ir nolaidušās tuvu. Tās tagad vairs nav jāmeklē transa stāvoklī! Kristum bija jānolaizās un jāparādās cilvēciskajā, miesīgajā ķermenī, jo cilvēciskas dvēseles konstitūcija bija noskaņota uz fiziskā plāna uztveri. Dievam bija jāatnāk pie cilvēkiem fiziskajā plānā, jo sava Es attīstības dēļ un tādēļ, ka līdz ar to vārti garīgajā pasaulē bija aizvērušies, cilvēki vairs nespēja tuvoties Dieviem kā agrāk.

Tas ir tas lielais, kas toreiz notika, proti, ka, no vienas puses, dabiskas cilvēcisko spēju attīstības rezultātā vecā saistība ar garīgo pasauli tika zaudēta un sasniegta Es apziņa, bet, no otras puses, līdz ar to apziņa par garīgajām pasaulēm varēja tikt sasniegta fiziskajā plānā. Kristus bija starpnieks starp garīgo pasauli un tiem cilvēkiem, kuri bija sasnieguši tādu attīstības pakāpi, ka varēja nodibināt saikni ar garīgo pasauli pašu Es'ā, kas dzīvoja fiziskajā plānā. Mainiet savu dvēseles konstitūciju, neticiet vairs, ka cilvēks normāli var pacelties garīgajā pasaulē transa stāvoklī, bet ticiet tam, ka ceļu garīgajā pasaulē var atrast, atraisot jūs pašu Es'ā dzīvojošas spējas, proti, ar Kristus palīdzību, jo sākumā cilvēce tikai šādi varēs atrast garu.

Šodien mēs atkal dzīvojam šādā laikmetā, jo Kali juga, tumšais laikmets ir pagājis, un tagad pamazām atkal briest jauna dvēseles konstitūcija, jaunas dvēseles spējas. Ir ļoti iespējams, ka laikabiedri, mūsu laika cilvēki šo notikumu noguļ. Pakāpeniski mēs uzzināsim, kas mūsu laikmetā, kas ir sācies, Kali jugai beidzoties, notiks visiem cilvēkiem. Šodien mūsu uzdevums ir rūpēties tieši par to, lai šis pārejas notikums nepaietu mums garām nepamānīts un bez ietekmes uz cilvēces progresīvo attīstību.

Kali juga ir beigusies pirms dažiem gadiem. 1899. gads ir tas pagrieziena punkts, kad tā ir beigusies. Pašlaik mēs dzīvojam pretī laikam, kad blakus attīstītai pašapziņai dabiskā veidā atkal attīstīsies noteiktas

gaišredzības spējas. Cilvēki pārdzīvos kaut ko īpatnēju un dīvainu; viņi īsti nezinās, kas ar viņiem notiek! Cilvēkiem sāks parādīties nojausmas, viņi sāks paredzēt notikumus, kas tad arī īstenosies, kas ar viņiem arī notiks. Cilvēki vispār pamazām sāks redzēt, lai arī vispirms tikai sākotnēji, to, ko mēs saucam par cilvēka ētermiesu. Ētermiesas redzēšana pamazām nāks klāt kā kaut kas tāds, ko cilvēki iemācīsies atzīt par realitāti, vai arī par ko viņi domās, ka tas esot uztveres traucējums, ka kaut kā tāda īstenībā nemaz nav. Tas ies tik tālu, ka daži jautās sev: vai tik es neesmu sajucis prātā?

Sākumā, t.i., nākamo gadu desmitu gaitā tikai neliels cilvēku skaits attīstīs šādas spējas, ar laiku tādu cilvēku kļūs arvien vairāk, taču bez garazinātnes šo cilvēku uztvertās parādības paliks neizprastas. Tādēļ mēs arī mācām garazinātņi. Mēs darām to ar dziļu atbildības izjūtu attiecībā uz reālajiem notikumiem, kas norisinās mūsu laikā.

Šīs spējas relatīvi ātri attīstīsies tikai nelielam skaitam cilvēku. Tiesa gan, ezotēriskajā gara skološanas ceļā jau šodien šai ziņā var sasniegt daudz vairāk, nekā to, kam dabiskas attīstības ceļā pamazām gatavojas visa cilvēce. Un tomēr tas, ko cilvēks šodien var sasniegt mākslīgi, ar atbilstīgas skološanas palīdzību, vismaz pašos iedīgļos birst visā cilvēcē, un tas ir kaut kas tāds, kas nodarbinās cilvēku prātus, par ko viņi runās no 1930. līdz 1940. gadam, vai viņi to sapratīs vai nē. Vēl tikai daži gadu desmiti šķir mūs no tā laika brīža, kopš kura šādas parādības būs vērojamas arvien biežāk.

Bet tad cilvēki, kuri būs attīstījuši šīs spējas, piedzīvos vēl kaut ko citu. Šie cilvēki piedzīvos apstiprinājumu kādam no svarīgākajiem "Jaunās derības" teicieniem, kas iedarbojas uz šīm dvēselēm patiesi satricinoši, jo šajās dvēselēs uzliesmos Kristus teiktie vārdi: "Es esmu pie jums visas dienas līdz pat pasaules galam". Tas nozīmē, ja mēs to pareizi iztulkojam, "līdz pat Zemes eonu beigām". Šie vārdi nozīmē, ka kristietība ir ne tikai kaut kas tāds, kas reiz bija ierakstīts grāmatās, kas tika mācīts noteiktos laikos; tie nozīmē, ka kristietība ir ne tikai tas, ko cilvēki šodien apkopo šādās vai tādās dogmās, bet, ka tā ir kaut kas visnotaļ dzīvs, kas satur sevī atklāsmes, kuras var redzēt un pārdzīvot, kas kļūs arvien spēcīgākas. Šodien mēs atrodamies pašā kristietības sākumā, un tas, kurš patiešām ir savienojies ar Kristu, zina, ka no kristietības cilvēcei nāks arvien jaunas un jaunas atklāsmes. Viņš zina: kristietība nevis noriet, bet gan uzaust, tā atrodas tapšanas procesā, kristietība ir kaut kas dzīvs nevis kaut kas miris.

Tas, kurš šodien iet garīgas attīstības ceļu, jau šodien var sākt pārdzīvot vārdus "Es esmu pie jums visas dienas līdz pat Zemes eonu beigām" patiesīgumu. Viņš ir pie mums, aptverot Zemi kā tās gars. Pirms Golgātas notikuma gaišreģi nevarēja atrast Kristu Zemes atmosfērā. Tikai pēc Golgātas notikuma Kristus top redzams Zemes atmosfērā, jo kopš tā laika viņš tur ir. Pirmskristīgo laiku gaišreģis zināja, ka reiz pienāks brīdis, kad iestāsies sekojošais. Viņš zināja: tagad mūsu Zemes astrālo spēku sfērā vēl nevar atrast to, ko sauc par Kristu, bet nāks laiks, kad cilvēkiem būs gaišredzība, un viņi redzēs Zemes sfērā Kristu! Viņš zināja, ka vecajai gaišredzībai reiz būs jāpiedzīvo lielas pārmaiņas. Viņš vēl nebija tik tālu, lai Palestīnas notikumu dēļ gūtu pārliecību par to, ka šie gaidāmie notikumi ir jau notikuši. Nekādi fiziskie notikumi nevarēja viņu pārliecināt par to, ka Kristus jau ir nolaidies uz Zemes. Tikai viens varēja viņu pārliecināt, proti, kad viņš gaišredzīgi redzēja Zemes atmosfērā Kristu. Tad viņš pārliecinājās par to, ka mistērijās gaidītā Kristus nolaišanās uz Zemes patiešām ir notikusi. To, ko Pāvils bija pārdzīvojis kā Kristus klātesamību Zemes atmosfērā, šodien var pārdzīvot skološanas ceļā zināmu gaišredzības pakāpi sasniedzis cilvēks; un tas ir tieši tas, ko ar dabiskā ceļā attīstījušos gaišredzību varēs pārdzīvot atsevišķi cilvēki, kā tas tika raksturots, proti, sākot ar 1930., 1940. gadu; tad pēc ilgāka laika tas kļūs pavisam dabiski. Tad Damaskas notikums atkārtosies daudziem cilvēkiem, un mēs varam saukt šo notikumi par Kristus atgriešanās notikumu, proti, par atgriešanos garā. Cilvēkiem, kuri var pacelties līdz ētermiesas uztverei, Kristus būs klātesošs, jo līdz pat fiziskai miesai Kristus ir nolaidies tikai vienu reizi, proti, toreiz Palestīnā. Bet ētermiesā viņš vienmēr ir klātesošs Zemes ēteriskajā atmosfērā. Un, tā kā cilvēki attīstīs sevi ēterisko redzi, viņi varēs viņu ieraudzīt. Tā Kristus atgriešanās notiek pateicoties tam, ka cilvēki paceļas līdz spējai redzēt Viņu ēteriskajā elementā. Tas ir gaidāms mūsu pārejas laikā. Un tagad garazinātnes uzdevums ir arī sagatavot dvēseles, lai tās varētu uzņemt Kristu, kas pie tām nolaižas.

Tagad mēs esam aplūkojuši arī otro sev uzdoto jautājumu. No vienas puses mēs esam redzējuši, ka pastāv labs pamatojums tam, lai labi izmantotu savas inkarnācijas, un mēs esam redzējuši arī to, kā mēs varam vislabāk izmantot savu pašreizējo inkarnāciju, proti, sagatavojot sevi Kristus raudzīšanai nākotnē. Ja mēs pareizi sapratīsim šo Kristus atgriešanos, tad mēs arī sapratīsim, kādas lielas briesmas ar to ir saistītas. Tas man jums tagad vēl jāpasaka.

Raksturotā Kristus atgriešanās ir vislielākais notikums, kas cilvēkiem nākotnē stāv priekšā. Bet mūsu laika materiālisms būs tik spēcīgs, ka pat šāda patiesība tiks skaidrota materiālistiski. Un šie materiālistiskie skaidrojumi taps par realitāti. Šo patiesību apgrīzīs otrādi un izskaidros kā atgriešanos fiziskajā miesā. Nepaies ilgs laiks, kad pa Zemi staigās viltotie Kristus mesijas, ļaudis, kuri uzskatīs sevi par atgriezušos Kristu. Antroposofiem būtu jābūt tiem, kuri nevar nodoties materiālismam un ticēt, ka Kristus atkal nolaidīsies uz Zemes fiziskajā miesā, jo viņi zina, ka tumšais laikmets, kad cilvēkiem viņu Es apziņas attīstīšanai bija nepieciešama dzīve fiziski vieliskajā elementā bez iespējas ieskatīties garīgajās pasaulēs, ir beidzies. Tagad cilvēkiem jāattīstās tā, lai atkal paceltos līdz garīgajām sfērām, kur viņi varēs redzēt Kristu kā dzīvu un klātesošu ēteriskajā miesā.

Cilvēcei tiks doti apmēram 2500 gadi, lai apgūtu šo spēju. Tās rīcībā būs 2500 gadi, lai izstrādātu ēterisko redzi kā dabisku, vispārēju cilvēces dāvanu, tad kādā citā pārejas laikā būs jāattīsta kāda cita spēja. Šo 2500 gadu gaitā arvien vairāk dvēseļu varēs attīstīt sevī šo spēju. Un nebūs starpības, vai cilvēki minētajā laikā dzīvos šeit starp dzimšanu un nāvi, vai pēc nāves uzturēsies garīgajā pasaulē. Kad dvēseles būs pārdzīvojušas Kristus atgriešanos, tad arī cilvēka dzīves laiks starp nāvi un jaunu piedzimšanu tiks pavadīts citādi. Arī tas kļūs citādāks, pateicoties šim pārdzīvojumam. Tādēļ dvēselēm, kas tagad ir iemiesotas, būs tik ļoti svarīgs notikums, kas nāks šai gadsimtā – gan tad, ja viņas vēl ir iemiesotas fiziskajā miesā, gan arī tas būs svarīgi tām, kuras tad, kad norisināsies šis Kristus notikums, jau būs izgājušas cauri nāves vērtiem un atradīsies starp nāvi un jaunu piedzimšanu. Visām mūsdienu dvēselēm ir svarīgi būt sagatavotām šim notikumam un tādēļ arī būt apbruņotām pret draudošajiem maldiem.

Dzirdot šo patiesību, mēs jūtam, kāda loma ir un var būt antroposofijai, ka tai mūs jāsapagatavo, lai varētu piepildīties lielā cerībā, ka lielākais notikums nepaies nemanīti cilvēcei garām. Ja tas nemanīti paietu cilvēcei garām, tā zaudētu svarīgu attīstības iespēju, iegrimtu tumsā un iznīktu. Gaisma var ienākt cilvēcē tikai tad, ja tā pamodīsies jaunai uztverei un tādējādi arī atvērsies jaunajai Kristus parādībai. Par to nākotnē tiks arvien un arvien no jauna runāts. Bet arī par to tiks arvien no jauna runāts, ka viltus pravieši varēs aizkavēt labo un lielo, ja viņiem izdosies izplatīt viedokli, ka Kristus parādīsies fiziskajā miesā. Ja antroposofi to nesapratīs, viņi nodosies maldiem, kas dos iespēju uzrasties viltus mesijām. Viņi parādīsies, izmantojot materiālisma novājinātās dvēseles, kuras var iedomāties Kristu atgriežamies vienīgi materiālā miesā. Šis nepareizais Evaņģēlija izskaidrojums ir bīstams cilvēces kārdinājums. Antroposofijas uzdevums ir pasargāt cilvēkus no šī kārdinājuma. Tas jācenšas izskaidrot visiem, kuri grib to dzirdēt. Jūs redzat, ka antroposofijai ir sakāms kas svarīgs; ka mēs nodarbojamies ar antroposofiju ne tikai aiz ziņkārības attiecībā pret dažnedažādām patiesībām, bet gan tādēļ, ka zinām, ka šīs patiesības ir cilvēcei vajadzīgas tās dziedināšanai, tās pastāvīgai pilnveidošanai.

Nākotnē Kristus tuvosies cilvēcei vēl daudzās formās. To formu, ko viņš ir izvēlējis Palestīnas notikumu laikā, viņš ir izvēlējis tādēļ, ka toreiz cilvēkiem piemita spēja pielietot savu apziņu tikai fiziskā plāna uztverei un tikai tā apgūšanai. Bet cilvēce ir aicināta attīstīt arvien augstākas spējas, lai tad atkal varētu veikt jaunu lēcieni savā attīstībā.

Kristus būs klāt tādā formā, lai tiktu uztverts arī tajās augstākajās izziņas pakāpēs. Arī šai ziņā kristietība neatrodas savas darbības beigās, bet gan sākumā, un cilvēce arvien celsies no vienas pakāpes nākamajā, un visās pakāpēs būs kristietība, lai visos Zemes attīstības nākotnes periodos apmierinātu visdziļākās cilvēka dvēseles vajadzības.